

Bruksela, 12 maja 2026 r.
(OR. en)

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2026/0060 (NLE)

8931/26
ADD 1

RECH 207
RELEX 601

NOTA

Od: Sekretariat Generalny Rady

Do: Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada

Nr poprz. dok.: 8120/26

Dotyczy: *Przygotowania do posiedzenia Rady (ds. Konkurencyjności (Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Badań i Przestrzeni Kosmicznej)) 28–29 maja 2026 r.*

Zalecenie Rady w sprawie ram dyplomacji naukowej Unii Europejskiej
– Przyjęcie

ZALECENIE RADY

w sprawie ram Unii Europejskiej w dziedzinie dyplomacji naukowej

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 292 w związku z art. 182 ust. 5,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Nauka stanowi globalne dobro publiczne, które poszerza granice wiedzy i dostarcza rozwiązań służących ludzkości dzięki badaniom podstawowym i stosowanym, prowadzonym w sektorach publicznym i prywatnym.
- (2) Uniwersalny język nauki sprzyja łączeniu ludzi i narodów i może stanowić dla nich źródło inspiracji.
- (3) Nauka od zawsze jest siłą napędową integracji europejskiej i przyczynia się do kształtowania tożsamości europejskiej na podstawie wspólnych zasad i wartości.
- (4) Nauka, badania naukowe, innowacje i szkolnictwo wyższe są podstawowymi elementami miękkiej siły Unii i sprzyjają zacieśnianiu jej stosunków z państwami trzecimi.

- (5) Należy zapewnić, by międzynarodowy system badań naukowych i innowacji był zarówno otwarty, jak i bezpieczny, zgodnie z zasadą „otwarty w największym możliwym zakresie, zamknięty tylko w koniecznym”, zgodnie z zaleceniem Rady w sprawie zwiększenia bezpieczeństwa badań naukowych¹.
- (6) Badania naukowe i innowacje są podstawą konkurencyjności, odporności, dobrobytu i dobrostanu społecznego Unii, a jednocześnie przyczyniają się do ochrony jej interesów i wartości.
- (7) Program „Horyzont Europa” jest największym na świecie wielostronnym programem badań naukowych i innowacji, otwartym na uczestnictwo państw trzecich, w tym w drodze stowarzyszania z nim zaufanych krajów partnerskich z sąsiedztwa Unii i spoza niego, oraz na uczestnictwo naukowców z całego świata.
- (8) Inicjatywa „Wybierz naukę. Wybierz Europę”² ma na celu zwiększenie atrakcyjności Unii dla naukowców z całego świata, w szczególności dzięki dotacjom Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERBN)³, działaniom „Maria Skłodowska-Curie” (MSCA)⁴ i instrumentom oferowanym na szczeblu krajowym, a w miarę potrzeb także niższym niż krajowy.
- (9) Rozwój i wdrażanie przełomowych technologii, takich jak sztuczna inteligencja (AI) czy technologie kwantowe, przyczyniają się do zwiększania globalnej konkurencji i wywierają głęboki wpływ na życie ludzi. Wykorzystywanie AI w nauce jako siły transformacyjnej stwarza bezprecedensowe możliwości, lecz także wyzwania, na przykład w obszarze własności intelektualnej, zarządzania danymi, publikacji naukowych, udostępniania modeli, dostępu do wiedzy i zasobów obliczeniowych, jak również w obszarze etyki i rzetelności naukowej.

---

¹ Zalecenie Rady z dnia 23 maja 2024 r. w sprawie zwiększenia bezpieczeństwa badań naukowych, Dz.U. C 3510 z 30.5.2024.

² https://commission.europa.eu/topics/research-and-innovation/choose-europe_en

³ <https://erc.europa.eu/homepage>

⁴ <https://marie-sklodowska-curie-actions.ec.europa.eu/>

- (10) Unia mierzy się z nieprzewidywalnym otoczeniem geopolitycznym charakteryzującym się rosnącą presją wywieraną na współpracę międzynarodową, demokrację, multilateralizm, praworządność oraz samą naukę.
- (11) Podmioty państwowe i niepaństwowe wywierają coraz większą presję na globalne dobra publiczne i dobra wspólne, w tym na obszary znajdujące się poza jurysdykcją krajową.
- (12) Postępy w realizacji Agendy ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030⁵ i celów zrównoważonego rozwoju oraz w przeciwdziałaniu potrójnemu kryzysowi planetarnemu związanemu ze zmianą klimatu, utratą różnorodności biologicznej i zanieczyszczeniem są niezadowolające, a zaradzenie tej sytuacji wymaga wspólnego działania państw zasilanego dowodami naukowymi.
- (13) Unia i jej państwa członkowskie to jedne z kluczowych podmiotów umożliwiających funkcjonowanie globalnych międzyrządowych organów naukowo-politycznych, takich jak Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu (IPCC)⁶, Międzyrządowa Platforma Naukowo-Polityczna w sprawie Różnorodności Biologicznej i Funkcjonowania Ekosystemów (IPBES)⁷ oraz międzyrządowy panel naukowo-polityczny ds. chemikaliów, odpadów i zanieczyszczeń (ISP-CWP)⁸.
- (14) Badania naukowe dostarczają dowodów niezbędnych do zawierania umów międzynarodowych i w stosownych przypadkach uzasadniania decyzji politycznych w różnych obszarach dyplomacji sektorowej.
- (15) Polityka zagraniczna i bezpieczeństwa, w tym wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa (WPZiB), oddziałuje na politykę w dziedzinie badań naukowych i innowacji zarówno bezpośrednio, np. przez wprowadzanie ograniczeń dotyczących współpracy z niektórymi partnerami i konkurentami międzynarodowymi, jak i pośrednio, np. przez ułatwianie współpracy międzynarodowej oraz tworzenie równych warunków działania.

---

5 <https://sdgs.un.org/2030agenda>

6 <https://www.ipcc.ch/>

7 <https://www.ipbes.net/>

8 <https://www.unep.org/isp-cwp>

- (16) Ponieważ wiedza, badania naukowe i innowacje bardziej niż kiedykolwiek przekładają się na władzę i wpływy geopolityczne, lepsza kapitalizacja zasobów Unii w obszarze badań i innowacji oraz tworzenie różnorodnych partnerstw strategicznych sprzyjałyby sile i niezależności Unii.
- (17) Biorąc pod uwagę coraz ściślejsze powiązanie między nauką, technologią i innowacjami, z jednej strony, a polityką zagraniczną i bezpieczeństwa, z drugiej strony, odzwierciedlone w licznych dokumentach programowych Unii⁹ i niedawnych ważnych raportach¹⁰, istnieje potrzeba określenia ram Unii Europejskiej w dziedzinie dyplomacji naukowej.

---

⁹ Między innymi: komunikat Komisji pt. „Globalne podejście do badań naukowych i innowacji” (COM(2021) 252 final z 18.5.2021) i konkluzje Rady na ten temat (dok. 12301/21 z 28.9.2021); wspólny komunikat w sprawie zwiększenia wkładu UE w multilateralizm oparty na zasadach (JOIN(2021) 3 final z 17.2.2021); konkluzje Rady w sprawie zasad i wartości współpracy międzynarodowej w dziedzinie badań naukowych i innowacji (dok. 10125/22 z 10.6.2022 r.); konkluzje Rady w sprawie wzmocnienia roli i wpływu badań naukowych i innowacji w procesie kształtowania polityki w Unii (dok. 16450/23 z 8.12.2023 r.); komunikat Komisji pt. „Europejska strategia na rzecz infrastruktury badawczych i technologicznych” (COM(2025) 497 final/2 z 30.9.2025); wspólny komunikat w sprawie wzmocnienia bezpieczeństwa gospodarczego UE (JOIN(2025) 977 final z 3.12.2025); zalecenie Rady z dnia 23 maja 2024 r. w sprawie zwiększenia bezpieczeństwa badań naukowych (Dz.U. C/2024/3510 z 30.5.2024).

¹⁰ Enrico Letta, „Much more than a market – Speed, Security, Solidarity. Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens” [Znacznie więcej niż rynek. Szybkość, bezpieczeństwo, solidarność – wzmocnienie jednolitego rynku w celu zapewnienia zrównoważonej przyszłości i dobrobytu wszystkim obywatelom UE], 2024; Komisja Europejska: „*The future of European competitiveness. Part A, A competitiveness strategy for Europe*” [Przyszłość europejskiej konkurencyjności. Część A – Strategia konkurencyjności dla Europy], Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2025; Komisja Europejska: „Align, act, accelerate – Research, technology and innovation to boost European competitiveness” [Dostosowywać, działać, przyspieszać – badania naukowe, technologie i innowacje w celu zwiększenia konkurencyjności Europy], Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2024; Komisja Europejska: „A European framework for science diplomacy – Recommendations of the EU Science Diplomacy Working Groups” [Europejskie ramy dyplomacji naukowej – zalecenia unijnych grup roboczych ds. dyplomacji naukowej], Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2025.

- (18) Poprzez tworzenie powiązań i wzmacnianie dialogu między nauką a dyplomacją dyplomacja naukowa odgrywa kluczową rolę w:
- a) ochronie i promowaniu wartości demokratycznych Unii, jej interesów strategicznych oraz suwerenności technologicznej i suwerenności danych;
  - b) wzmacnianiu pozycji Unii jako jednego z czołowych światowych podmiotów w dziedzinie nauki i technologii za pośrednictwem otwartej i bezpiecznej międzynarodowej współpracy naukowej;
  - c) zwiększaniu zaufania do nauki, wspieraniu korzystania z prognoz i doradztwa naukowego w procesach decyzyjnych oraz promowaniu zaangażowania publicznego;
  - d) maksymalizacji wpływu potencjału Unii w zakresie badań naukowych i innowacji na działania na rzecz pokoju, ochrony praw człowieka, multilateralizmu i międzynarodowego porządku opartego na zasadach; oraz
  - e) wzmacnianiu zaangażowania Unii w zrównoważone zarządzanie globalnymi dobrami publicznymi i dobrami wspólnymi, przeciwdziałaniu potrójnemu kryzysowi planetarnemu związanemu ze zmianą klimatu, utratą różnorodności biologicznej i zanieczyszczeniem, a także wnoszeniu wkładu w realizację Agendy ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 oraz celów zrównoważonego rozwoju.
- (19) Dyplomacja naukowa Unii powinna:
- a) pozostać zakorzeniona w wartościach Unii, określonych w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej, w tym wolności, demokracji, równości, państwie prawnym i poszanowaniu praw człowieka;

- b) opierać się w szczególności na zasadach i wartościach leżących u podstaw współpracy międzynarodowej w dziedzinie badań naukowych i innowacji – wskazanych w Globalnym podejściu do badań naukowych i innowacji¹¹, Pakcie na rzecz badań naukowych i innowacji w Europie¹², Deklaracji z Marsylii w sprawie współpracy międzynarodowej w dziedzinie badań naukowych i innowacji¹³, oświadczeniu brukselskim pt. „Wielostronny dialog na temat zasad i wartości współpracy międzynarodowej w dziedzinie badań naukowych i innowacji”¹⁴ – zwłaszcza na wolności nauki i wolności badań naukowych, doskonałości naukowej, etyce i rzetelności badawczej, bezpieczeństwie badań naukowych, równości płci, równych szansach dla wszystkich, różnorodności i inkluzywności, otwartej nauce i otwartych danych oraz na kształtowaniu polityki w oparciu o dowody;
- c) być prowadzona z pełnym poszanowaniem odpowiednich kompetencji określonych w Traktacie oraz spójnie z działaniami zewnętrznymi Unii i jej odpowiednimi programami, w szczególności z programem „Horyzont Europa”.
- (20) Nie należy traktować dyplomacji naukowej jako mechanizmu podważania sankcji wprowadzonych na szczeblu Unii.
- (21) Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO) i inne organizacje wielostronne wspierają globalny i regionalny dialog na temat dyplomacji naukowej, w który Unia powinna wносить wkład.
- (22) Aby realizować swoje interesy i angażować podmioty państwowe i niepaństwowe, Unia powinna prowadzić działania w zakresie dyplomacji naukowej w sposób strategiczny i skoordynowany wobec partnerów i konkurentów na świecie, którzy rozwijają własne zdolności w tym obszarze.

---

¹¹ Komunikat Komisji w sprawie globalnego podejścia do badań naukowych i innowacji, COM(2021) 252 final z 18.5.2021.

¹² Zalecenie Rady (UE) 2021/2122 z dnia 26 listopada 2021 r. w sprawie Paktu na rzecz badań naukowych i innowacji w Europie, Dz.U. L 431 z 2.12.2021.

¹³ <https://www.enseignementsup-recherche.gouv.fr/sites/default/files/2022-03/d-claration-de-marseille--17072.pdf>

¹⁴ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/document/download/94d6bb42-1fe7-478c-b6b4-d0be4dfb0204_en?filename=brussels-ministerial-statement-2024-02.pdf

- (23) Należy wzmocnić sprawiedliwe i wzajemnie korzystne partnerstwa z globalnym Południem, szczególnie w regionach o strategicznym znaczeniu dla Unii, w tym za pośrednictwem inicjatyw Drużyny Europy w ramach strategii Global Gateway i mechanizmów współpracy trójstronnej, aby wspierać młodych naukowców i cyrkulację talentów, wzmocniać potencjał naukowy, zwalczać zjawisko asymetrii w dziedzinie badań naukowych, promować współtworzenie wiedzy i stawiać czoła wspólnym globalnym wyzwaniom.
- (24) Szereg państw członkowskich opracowuje i przyjmuje krajowe strategie dyplomacji naukowej oraz wzmocnia potencjał naukowo-technologiczny swoich służb dyplomatycznych w kraju i za granicą.
- (25) Z uwagi na liczne równoległe działania należy zwiększyć spójność i zoptymalizować wykorzystywanie zasobów w dyplomacji naukowej, zarówno na szczeblu Unii, jak i państw członkowskich. W tym celu potrzebna jest koordynacja, wzajemne uczenie się i wymiana najlepszych praktyk; w stosownych przypadkach Komisja powinna zapewnić państwom członkowskim dostosowane do ich potrzeb wytyczne i pomoc, z uwzględnieniem ich szczególnej sytuacji i istniejących dysproporcji.
- (26) Dyplomacja naukowa może przyczynić się do rozwoju i urzeczywistnienia europejskiej przestrzeni badawczej (EPB), zarówno w wymiarze wewnętrznym, jak i w odniesieniu do jej wymiaru zewnętrznego. W związku z tym ustanowienie ram Unii Europejskiej w dziedzinie dyplomacji naukowej uwzględniono w programie polityki w zakresie EPB na lata 2025–2027¹⁵, który wnosi wkład w prace nad koncepcją „piątej swobody” – jednolitego rynku badań naukowych i innowacji¹⁶.

---

¹⁵ Zalecenie Rady z dnia 24 czerwca 2025 r. w sprawie programu polityki w zakresie europejskiej przestrzeni badawczej na lata 2025–2027, Dz.U. C, C/2025/3593 z 30.6.2025.

¹⁶ Enrico Letta, tamże.

- (27) Unia opiera się na bogatym dorobku inicjatyw, które ukształtowały globalną dyplomację naukową, takich jak Europejska Organizacja Badań Jądrowych (CERN)¹⁷ i Międzynarodowy Instytut Stosowanej Analizy Systemów (IIASA)¹⁸. W ostatnich latach utworzyła się dynamiczna europejska społeczność naukowców i praktyków zajmujących się dyplomacją naukową, co doprowadziło np. do powstania unijnego sojuszu na rzecz dyplomacji naukowej¹⁹ oraz sieci doradztwa naukowego i dyplomacji naukowej ministerstw spraw zagranicznych państw członkowskich UE²⁰.
- 28) Unia i jej państwa członkowskie powinny zatem dążyć do ugruntowania swojej pozycji jako światowego lidera w dziedzinie dyplomacji naukowej w celu obrony swoich interesów, promowania wartości europejskich oraz działania na rzecz globalnego dobra publicznego.
- 29) Do celów niniejszego zalecenia:
- a) „nauka” oznacza systematyczne badanie struktury i funkcjonowania świata fizycznego i społecznego przez obserwację, eksperymentowanie, analizę, interpretację i testowanie teorii na podstawie uzyskiwanych dowodów empirycznych. Obejmuje nauki przyrodnicze, technologię, inżynierię, matematykę i medycynę oraz nauki społeczne, nauki humanistyczne i sztuki piękne i dotyczy zarówno badań podstawowych, jak i badań stosowanych prowadzonych w sektorze publicznym i prywatnym;
  - b) „dyplomacja” oznacza utrzymywanie stosunków międzynarodowych przez podmioty państwowe i niepaństwowe przy użyciu pokojowych środków, takich jak dialog i negocjacje, w tym za pośrednictwem przedstawicieli zagranicznych;
  - c) „dyplomacja naukowa” oznacza bezpośrednie lub pośrednie wykorzystywanie nauki, dowodów naukowych i współpracy naukowej do dostarczania informacji na potrzeby polityki zagranicznej na różnych szczeblach i wspierania tej polityki, a także wykorzystywanie dyplomacji do wspierania i promowania współpracy międzynarodowej i postępu naukowego.

---

¹⁷ <https://home.cern/>.

¹⁸ <https://iiasa.ac.at/>.

¹⁹ <https://www.science-diplomacy.eu/>.

²⁰ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/strategy-research-and-innovation/europe-world/international-cooperation/science-diplomacy_en#eu-ministries-of-foreign-affairs-science-diplomacy-and-advice-network.

- 30) Niniejsze zalecenie nie narusza kompetencji państw członkowskich w żadnym obszarze polityki, w tym w zakresie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, ani autonomii i niezależności instytucji naukowych.

NINIEJSZYM ZALECA PAŃSTWOM CZŁONKOWSKIM, by – przy pełnym poszanowaniu zasad pomocniczości, proporcjonalności, autonomii instytucjonalnej i wolności nauki i zgodnie ze specyfiką krajową państw członkowskich, różnymi punktami wyjścia i ich kompetencjami wynikającymi z Traktatu, a także z uwzględnieniem potrzeby optymalizacji zasobów, zarówno na szczeblu Unii, jak i państw członkowskich – podjęły następujące działania strategiczne, operacyjne i wspomagające:

Działania strategiczne

1. Uznały wagę dyplomacji naukowej jako elementu swoich badań naukowych i innowacji oraz swojej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, a także wagę jej wkładu we wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa oraz wspólną politykę bezpieczeństwa i obrony przez uwzględnianie jej potencjału w odpowiednich strategiach politycznych;
2. Maksymalizowały, we współpracy z Komisją, wpływ dyplomacji naukowej na promowanie wartości Unii, w tym wolności, demokracji, równości, praworządności i poszanowania praw człowieka, a także pokoju i multilateralizmu;
3. Uznały potencjał dyplomacji naukowej w zakresie wspierania współpracy międzynarodowej w dziedzinie nauki, badań naukowych i innowacji i wykorzystywały działania w zakresie dyplomacji naukowej do zapewnienia Unii pozycji światowego lidera w dziedzinie wolności nauki, wolności badań naukowych, otwartej nauki oraz otwartej i bezpiecznej współpracy międzynarodowej w dziedzinie badań naukowych, technologii i innowacji, w tym za pośrednictwem inicjatywy „Wybierz naukę. Wybierz Europę” w oparciu o podejście „Drużyna Europy” oraz poprzez stowarzyszanie państw trzecich z programem „Horyzont Europa” i programem Euratom;

4. Wykorzystywały, we współpracy z Komisją, dyplomację naukową do realizacji unijnych interesów w zakresie konkurencyjności, odporności, dobrobytu i dobrostanu społecznego, na przykład z myślą o uatrakcyjnieniu możliwości wynikających z partnerstw z Unią, w tym w ramach strategii Global Gateway²¹, promowaniu europejskich technologii, wspieraniu roli Unii w ustalaniu globalnych standardów technicznych, a także suwerenności technologicznej Unii i suwerenności jej danych, w oparciu o zasadę wzajemności w odniesieniu do otwartości i wymiany danych;
5. Wspierały, we współpracy z Komisją, międzydyscyplinarny i transdyscyplinarny dialog na szczeblu unijnym, krajowym i niższym niż krajowy między różnymi podmiotami dyplomacji naukowej dotyczący równowagi między celami naukowymi a interesami polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeby:
  - a) oceny wpływu ograniczeń na międzynarodową współpracę naukową;
  - b) identyfikacji i minimalizowania zagrożeń dla bezpieczeństwa gospodarczego i bezpieczeństwa badań naukowych, w szczególności w obszarach technologii krytycznych i wrażliwych; oraz
  - c) badania i wykorzystywania potencjału dyplomacji naukowej w celu przygotowywania gruntu pod działania polityczne w dziedzinie badań naukowych i innowacji oraz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa;
6. Wskazały, we współpracy z Komisją i z należytym uwzględnieniem kwestii bezpieczeństwa związanych z technologiami podwójnego zastosowania i innymi technologiami wrażliwymi, konkretne obszary, w których dyplomacja naukowa może być wykorzystywana jako narzędzie budowy zaufania do utrzymywania i promowania dialogu z państwami trzecimi wszędzie tam, gdzie uznaje się to za korzystne i zgodne z polityką zagraniczną i bezpieczeństwa, przy jednoczesnym zapewnieniu, aby taki dialog nie prowadził do nieuprawnionego przekazywania wiedzy szczególnie chronionej zagranicznym służbom wojskowym lub wywiadowczym ani nie podważał sankcji wprowadzanych na szczeblu Unii;

---

²¹ https://commission.europa.eu/topics/international-partnerships/global-gateway_pl.

7. Wszędzie tam, gdzie może to przynieść wartość dodaną w istniejących procesach politycznych, wykorzystywały dyplomację naukową do przyspieszenia realizacji Agendy 2030 ONZ i celów zrównoważonego rozwoju, wspierania opracowywania i wdrażania umów międzynarodowych, stawiania czoła globalnym wyzwaniom w zakresie zrównoważoności, w tym na wrażliwych i strategicznych geopolitycznie obszarach, takich jak Arktyka, region śródziemnomorski, wschodnia granica UE i Bałkany Zachodnie, oraz do zarządzania w sposób zrównoważony globalnymi dobrami i dobrami wspólnymi w rozdrobnionym środowisku geopolitycznym, w tym w przestrzeniach poza jurysdykcją krajową, takich jak morze pełne i głębia oceaniczna, Antarktyda, niska orbita okołoziemska, Księżyc i inne obiekty niebieskie, a także dobrami wspólnymi, takimi jak widmo radiowe oraz ciemne i ciche niebo;
8. Promowały, we współpracy z Komisją, pozycję Unii jako lidera globalnej dyplomacji naukowej poprzez: (a) aktywne uczestnictwo we wspieranym przez UNESCO i inne fora międzynarodowe globalnym dyskursie w obszarze dyplomacji naukowej, b) zacieśnianie więzi i budowanie sojuszy z zaufanymi partnerami na całym świecie z myślą o wspólnych interesach Unii i państw członkowskich oraz w oparciu o wspólne zasady i wartości w dziedzinie badań naukowych i innowacji;
9. W oparciu o udane przykłady, takie jak Międzynarodowe Bliskowschodnie Centrum Promieniowania Synchronowego do celów Badań Doświadczalnych i Zastosowań (SESAME)²², wykorzystywały dyplomację naukową do ułatwiania tworzenia i rozwoju międzynarodowych infrastruktur badawczych, promując tym samym ambicje Unii i jej potencjał zrzeszania;
10. Pozycjonowały, we współpracy z Komisją, europejskie infrastruktury badawcze i technologiczne jako strategiczne zasoby miękkiej siły Unii w dyplomacji naukowej²³ oraz jako kluczowe czynniki autonomii strategicznej i doskonałości naukowej Unii, korzystając z ich potencjału w zakresie przyciągania najwybitniejszych talentów, z ich wkładu w innowacje, przełomowe badania naukowe, generowanie wiedzy, wyznaczanie standardów oraz wymianę możliwości do znalezienia, dostępnych, interoperacyjnych i nadających się do ponownego wykorzystania danych (dane FAIR) oraz z ich roli w rozwijaniu stosunków dwustronnych i wielostronnych;

---

²² <https://www.sesame.org.jo/>.

²³ Komunikat Komisji pt. „Europejska strategia na rzecz infrastruktur badawczych i technologicznych”, COM(2025) 497 final/2 z 30.9.2025, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/>.

Działania operacyjne

11. Jeżeli takie rozwiązania jeszcze nie funkcjonują i w oparciu o istniejące struktury – rozważyły utworzenie odpowiednich mechanizmów wspierających koordynację dyplomacji naukowej w administracji rządowej oraz z kluczowymi zainteresowanymi stronami na różnych szczeblach, w tym w stosownym przypadku przez wyznaczenie krajowego koordynatora ds. dyplomacji naukowej oraz szukanie synergii z innymi dyplomacjami sektorowymi, takimi jak dyplomacja klimatyczna, zielona, wodna, dyplomacja w dziedzinie mórz i oceanów, dyplomacja polarna, kosmiczna, energetyczna i zdrowotna, ze szczególnym uwzględnieniem wzajemnych powiązań z dyplomacją technologiczną i cyfrową oraz dyplomacją kulturalną;
12. W razie potrzeby i stosownych przypadkach w porozumieniu z Komisją rozważyły opracowanie regularnie aktualizowanych krajowych planów działania w zakresie dyplomacji naukowej wynikającej z interesów i wartości i oparły się przy tym na:
  - a) określeniu strategicznych priorytetów tematycznych i geograficznych oraz interesów na szczeblach unijnym i krajowym, a w stosownych przypadkach – niższym niż krajowy, uzgodnionych między właściwymi zainteresowanymi podmiotami dyplomacji naukowej
  - oraz b) ocenie wspólnych interesów i możliwości współpracy między Unią a państwami spoza UE w konkretnych obszarach, w tym w drodze uczestnictwa w programie „Horyzont Europa” i stowarzyszenia z tym programem ;

13. Zweryfikowały i w miarę potrzeby wzmocniły mechanizmy doradztwa i prognozowania naukowego w ministerstwach spraw zagranicznych i innych odpowiednich ministerstwach w celu zidentyfikowania luk w zdolnościach i opracowania zaleceń dotyczących udoskonalenia tych mechanizmów nauki dla polityki, w tym poprzez ewentualne oddelegowanie, w stosownych przypadkach, naukowców i personelu badawczego²⁴ do służb dyplomatycznych w charakterze doradców naukowych, z wykorzystaniem doświadczeń wynikających z funkcjonujących mechanizmów doradztwa naukowego na szczeblu globalnym, unijnym, krajowym i niższym niż krajowy, a tym samym w celu wsparcia szerszych działań na rzecz propagowania wykorzystywania dowodów naukowych w procesie kształtowania polityki publicznej²⁵, w tym w ramach działania EPB dotyczącego rozwoju europejskiej nauki dla polityki;
14. Zweryfikowały i w miarę potrzeby wzmocniły mechanizmy współpracy dyplomatycznej i międzynarodowej stosowane przez ministerstwa nauki i inne odpowiednie struktury w dziedzinie badań naukowych i innowacji poprzez zidentyfikowanie luk w zdolnościach i opracowanie środków mających na celu poprawę umiejętności dyplomatycznych w ramach tych mechanizmów, w tym poprzez ewentualne zatrudnianie w instytucjach naukowych doświadczonych doradców dyplomatycznych;

---

²⁴ Zob. zalecenie Rady z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie europejskich ram mających na celu przyciąganie i zatrzymywanie talentów w obszarze badań naukowych, innowacji i przedsiębiorczości w Europie, Dz.U. C 1640 z 29.12.2023.

²⁵ Zgodnie z konkluzjami Rady w sprawie wzmocnienia roli i wpływu badań naukowych i innowacji w procesie kształtowania polityki w Unii, dok. 16450/23 z 8.12.2023.

15. W miarę możliwości i w skoordynowany sposób zintensyfikowały, we współpracy z Komisją, zaangażowanie Unii w działalność międzynarodowych organizacji opartych na wiedzy naukowej i unijne wsparcie dla tych organizacji, w tym globalnych międzyrządowych platform naukowo-politycznych, oraz zacieśniły współpracę z międzynarodowymi organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze dyplomacji naukowej, takimi jak Międzynarodowa Rada Nauki (ISC)²⁶ i Genewski Antycypator Nauki i Dyplomacji (GESDA)²⁷, oraz z organizacjami odpowiedzialnymi za normy i konwencje techniczne;
16. Tworzyły, we współpracy z Komisją, sieci współpracy i synergii między attaché ds. nauki i technologii w przedstawicielstwach dyplomatycznych Unii i państw członkowskich na całym świecie w celu maksymalizacji ich krótko- i długoterminowego oddziaływania i lepszego wykorzystania istniejących zasobów, w tym sieci krajowych i platform cyfrowych, a jednocześnie skoncentrowały się na koordynacji, a nie na tworzeniu nowych struktur, oraz unikały zbędnych obciążeń administracyjnych;
17. Wspierały, we współpracy z Komisją, unijne kontakty w zakresie dyplomacji naukowej przez strukturalne podejście do diaspory naukowej państw członkowskich, wspomagając tworzenie odpowiednich sieci we współpracy z jednostkami ds. wymiany akademickiej oraz innymi istniejącymi odpowiednimi mechanizmami, poprzez lepsze wykorzystywanie krajowych i unijnych sieci absolwentów programów i instrumentów mobilności, takich jak Stowarzyszenie Absolwentów Działań Marie Curie²⁸ i Stowarzyszenie Erasmus Mundus²⁹, oraz wykorzystywanie uznanych wydarzeń promujących opartą na nauce współpracę międzyludzką ponad podziałami geopolitycznymi;
18. Wypracowały strategiczne podejście do naukowców będących uchodźcami i do zagrożonych badaczy w celu umożliwienia im dalszego wkładu w badania naukowe i innowacje, zgodnie z zasadami i wartościami, na których opiera się Unia, przy jednoczesnym stosowaniu niezbędnych zabezpieczeń;

---

²⁶ <https://council.science/>.

²⁷ <https://www.gesda.global/>.

²⁸ <https://www.mariecuriealumni.eu/>.

²⁹ <https://www.em-a.eu/>.

19. Pracowały na rzecz skutecznej współpracy z globalnym Południem poprzez budowanie sprawiedliwych partnerstw w zakresie dyplomacji naukowej sprzyjających wkładowi lokalnej wiedzy ogólnej i fachowej w rozwiązywanie wspólnych globalnych wyzwań i oferujących możliwości budowania zdolności, a w rezultacie przyczyniających się również do ograniczania asymetrii w potencjale badań naukowych i innowacji;

Działania wspomagające

20. Wzmacniały powiązania między służbami dyplomatycznymi państw członkowskich, z jednej strony, a organizacjami prowadzącymi badania naukowe, uniwersytetami i innymi instytucjami szkolnictwa wyższego, z drugiej strony, w tym sojuszami Uniwersytetów Europejskich, podmiotami finansującymi badania naukowe, naukowcami i personelem badawczym, a także społeczeństwem obywatelskim i podmiotami niepaństwowymi, które mogą otwierać nowe kierunki innowacji i wzmacniać globalne partnerstwa wykraczające poza tradycyjne kanały współpracy między administracją publiczną a środowiskiem akademickim;
21. Wspierały, we współpracy z Komisją, rozwój pozytywnych narracji w ramach dyplomacji naukowej, opartych na badaniach wielo- i interdyscyplinarnych, systematycznie uwzględniających nauki społeczne i humanistyczne, oraz upowszechnianie tych wyników przez publikacje naukowe, komunikację publiczną i angażowanie społeczeństwa w celu zwiększania zaufania do nauki, wzmacniania rzetelności przestrzeni informacyjnej, zwalczania dezinformacji oraz ochrony demokracji, wolności i multilateralizmu;

22. Promowały wielojęzyczność w dyplomacji naukowej i różnorodność językową w nauce zgodnie z zaleceniami grupy G-20 w sprawie zaangażowania w naukę³⁰;
23. Zachęcały, przy pełnym poszanowaniu kompetencji krajowych w dziedzinie edukacji i wolności akademickiej, do włączania elementów związanych z dyplomacją naukową, rolą nauki we współpracy międzynarodowej i kształtowaniem polityki w oparciu o dowody do odpowiednich programów kształcenia i szkolenia, aby uświadamiać młodszymi pokoleniom związek między nauką, polityką i globalnymi wyzwaniami, na przykład poprzez wspieranie, w razie potrzeby, ambasadorów młodzieży ds. dyplomacji naukowej;
24. Rozważyły zapewnienie, we współpracy z instytucjami akademickimi, szkoleń w zakresie dyplomacji naukowej skierowanych do naukowców i dyplomatów oraz specjalistów działających na styku nauki i dyplomacji, we współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, w tym przez włączanie modułów dyplomacji naukowej do programów kształcenia akademii dyplomatycznych i do szkoleń dla dyplomatów przed obejmowaniem przez nich stanowisk za granicą.

ZALECA, aby KOMISJA podjęła następujące działania, w szczególności w celu wsparcia wdrażania pkt 1–24 niniejszego zalecenia:

25. Wspierała tworzenie zestawień unijnych podmiotów, strategii i ofert szkoleniowych w obszarze dyplomacji naukowej oraz działań w zakresie dyplomacji naukowej prowadzonych przez partnerów i konkurentów Unii w celu uzyskania przeglądu istniejących ram krajowych i aktualnie dostępnych zasobów dyplomacji naukowej i najlepszych praktyk w tym zakresie, a także globalnego środowiska dyplomacji naukowej, w którym funkcjonują Unia i jej państwa członkowskie, przyczyniając się w ten sposób również do zmniejszenia dysproporcji między państwami członkowskimi;

---

³⁰ https://g7g20-documents.org/fileadmin/G7G20_documents/2025/G20/South%20Africa/Sherpa-Track/Research%20and%20Innovation%20Ministers/1%20Ministers'%20Language/Research%20and%20Innovation_Recommendations%20on%20Science%20Engagement_23.09.2025.pdf.

26. Wzmacniała monitorowanie przełomowych zmian w badaniach naukowych, technologii i innowacjach, takich jak rosnące wykorzystywanie AI w nauce w ramach ogólnej polityki Unii dotyczącej AI³¹, przez ocenę ich wpływu na współpracę naukową, rzetelność badawczą, etykę, ochronę własności intelektualnej oraz konkurencyjność i odporność Unii, tworzenie przez nią wartości i jej suwerenność technologiczną, a także promowanie na poziomie globalnym skoncentrowanego na człowieku, odpowiedzialnego, przejrzystego, sprawiedliwego i bezpiecznego wykorzystania tych technologii;
27. Umożliwiała regularne kontakty między naukowcami i dyplomatami oraz z ekspertami działającymi na styku nauki i dyplomacji przez ustanowienie wirtualnej europejskiej platformy dyplomacji naukowej opartej na podejściu „Drużyna Europy” i w miarę możliwości budowanej z wykorzystaniem istniejących unijnych i krajowych platform i sieci, która będzie mogła służyć określaniu tematów wspólnych działań w zakresie dyplomacji naukowej wobec odpowiednich państw i regionów będących przedmiotem zainteresowania Unii;
28. Ustanowiła grupę kontaktową ad hoc w istniejących ramach EPB (np. w oparciu o działającą w ramach forum EPB stałą podgrupę ds. globalnego podejścia), której prace mogłyby być uruchamiane ad hoc w celu wspierania rozwoju wspólnej reakcji w dziedzinie badań naukowych i innowacji, gdy byłoby to potrzebne w reakcji na wydarzenia geopolityczne, takie jak zagrożenia dla bezpieczeństwa gospodarczego Unii, agresja wojskowa lub regres demokracji, w tym poprzez wspieranie skoordynowanej oceny ryzyka i planowania awaryjnego na potrzeby międzynarodowej współpracy badawczej;

---

³¹ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/ai-office>.

29. Uwzględniła ramy Unii Europejskiej w dziedzinie dyplomacji naukowej w programie ramowym w zakresie badań naukowych i innowacji oraz w innych programach unijnych, w tym w programie badawczo-szkoleniowym Euratom, poprzez wspieranie instrumentów takich jak inicjatywa „Wybierz naukę. Wybierz Europę”, stowarzyszenia z programem „Horyzont Europa” i udział podmiotów międzynarodowych w tym programie, umowy naukowo-techniczne, projekty Global Gateway, europejska chmura dla otwartej nauki³², konsorcja na rzecz europejskiej infrastruktury badawczej (ERIC)³³ oraz sieć Eureka³⁴, a także inicjatywy ukierunkowane na konkretne regiony geograficzne i konkretną problematykę, takie jak partnerstwo w dziedzinie badań i innowacji w regionie Morza Śródziemnego (PRIMA) na lata 2021–2027³⁵, plan innowacji UA–UE³⁶, Partnerstwo między Europą a krajami rozwijającymi się w zakresie badań klinicznych w dziedzinie globalnego zdrowia (EDCTP) na lata 2021–2027³⁷, inicjatywa „Mission Innovation”³⁸ oraz sojusz na rzecz badań nad Atlantykiem (AAORIA)³⁹;
30. Ułatwiła utworzenie Śródziemnomorskiego Centrum Dyplomacji Naukowej, zgodnie z zapowiedzią zawartą w Pakcie na rzecz regionu śródziemnomorskiego⁴⁰, w oparciu o obecne działania w regionie, a także opracowała wspólne działanie w zakresie dyplomacji naukowej na Bliskim Wschodzie i z państwami Bliskiego Wschodu w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi (wspólne działanie polityczne) oraz wzmocniła dialog w zakresie dyplomacji naukowej z kluczowymi partnerami wielostronnymi i międzynarodowymi, takimi jak Unia Afrykańska (UA), Wspólnota Państw Ameryki Łacińskiej i Karaibów (CELAC), Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN) oraz państwa Azji Środkowej, a także, w stosownych przypadkach, z krajami kandydującymi do członkostwa UE i państwami trzecimi stowarzyszonymi z programem ramowym w zakresie badań naukowych i innowacji;

---

32 <https://eosc.eu/>.

33 <https://www.eric-forum.eu/>.

34 <https://www.eurekanetwork.org/>.

35 <https://prima-med.org/>.

36 https://research-and-innovation.ec.europa.eu/system/files/2023-07/ec_rtd_au-eu-innovation-agenda-final-version.pdf.

37 <https://www.edctp.org/>.

38 <https://mission-innovation.net/>.

39 <https://allatlanticocean.org/>.

40 Wspólny komunikat w sprawie Paktu na rzecz regionu śródziemnomorskiego, JOIN(2025) 26 final z 16.10.2025.

31. Wzmacniała świadczenie doradztwa naukowego na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, w szczególności przez działania Wspólnego Centrum Badawczego (JRC)⁴¹ i Mechanizmu Doradztwa Naukowego⁴² Komisji Europejskiej, a także zdecentralizowanych agencji Unii⁴³, w tym przez wspieranie dialogu międzynarodowego we współpracy z międzynarodowymi organami doradztwa naukowego.

WDRAŻANIE, KOMUNIKACJA I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Zaleca się, aby państwa członkowskie w możliwie najkrótszym czasie wdrożyły pkt 1–24 niniejszego zalecenia adekwatnie do swojej specyficznej sytuacji.

Zaleca się, aby Komisja i państwa członkowskie informowały opinię publiczną o znaczeniu dyplomacji naukowej.

Zaleca się, aby Komisja monitorowała postępy we wdrażaniu niniejszego zalecenia z wykorzystaniem istniejących struktur zarządzania EPB, w szczególności działającej w ramach forum EPB stałej podgrupy ds. globalnego podejścia, we współpracy z Europejską Służbą Działań Zewnętrznych i przy wykorzystaniu platformy EPB i odpowiednich narzędzi monitorowania, oraz aby co dwa lata składała Radzie sprawozdania z postępów we wdrażaniu niniejszego zalecenia w ramach przedstawianych co dwa lata sprawozdań na temat globalnego podejścia do badań naukowych i innowacji. Nie ma potrzeby tworzenia nowych struktur.

Zaleca się, aby stała podgrupa ds. globalnego podejścia działająca w ramach forum EPB wspierała ustanowienie wspólnych wskaźników mających zastosowanie do wszystkich podmiotów zaangażowanych w dyplomację naukową Unii, aby umożliwić spójne i systematyczne monitorowanie ich działań i postępów, a tym samym umożliwić skuteczne gromadzenie zbiorczych informacji w celu wspierania opracowywania przez nie zbieżnych działań.

---

⁴¹ https://joint-research-centre.ec.europa.eu/index_en.

⁴² <https://scientificadvice.eu/>.

⁴³ https://www.euda.europa.eu/publications/brochures/eu-ansa_en.

W tym kontekście zachęca się państwa członkowskie, aby dobrowolnie i w miarę dostępności dzielili się z Komisją informacjami na temat krajowych podejść i inicjatyw w ramach wkładu w wyżej wymienione działania Komisji w zakresie monitorowania i sprawozdawczości.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Rady

Przewodniczący/Przewodnicząca
